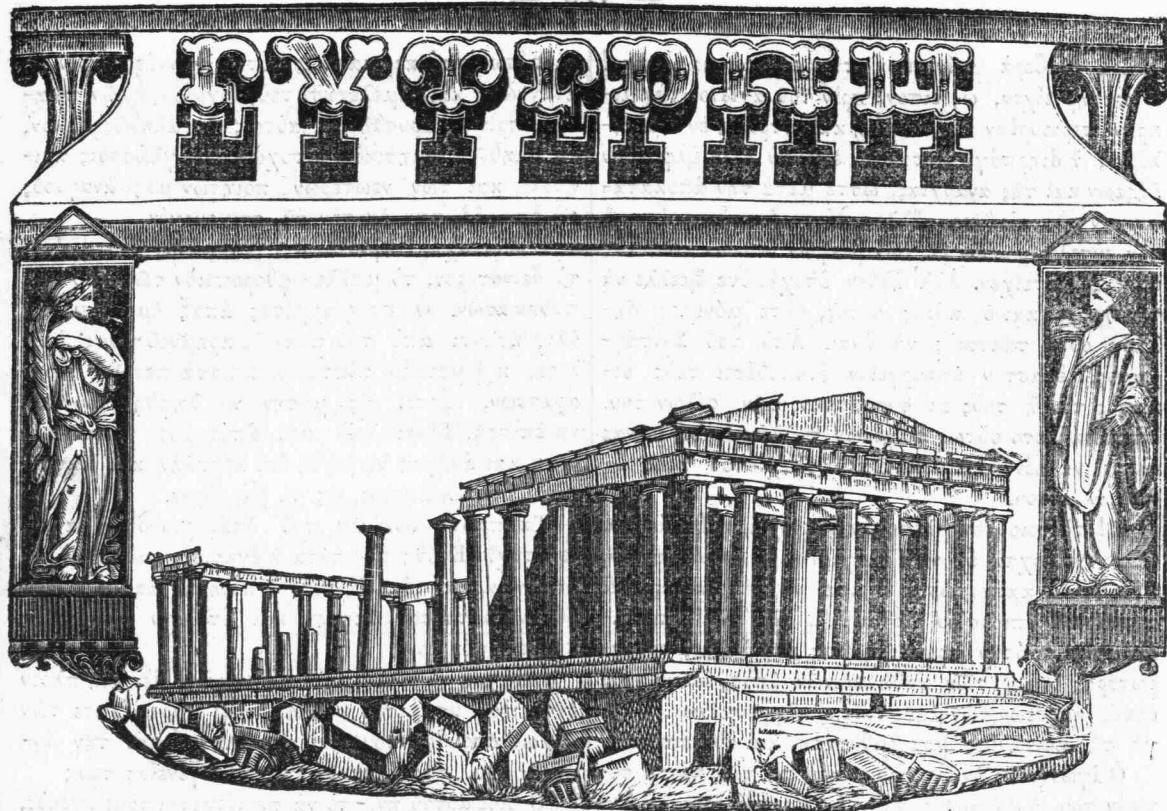

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΕ

Φυλλάδι 8.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Τόμος. ΣΤ.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1853.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ.

(Ἑλληνικὴ εἰκὼν)

Σκιῆς ὄναρ . . . ἔρω, ποίησις !

Α'.

Κατὰ τινὰ συννεφώδη καὶ μελαγχολικὴν πρωτὴν τοῦ φθινοπώρου, νεκρικὴ συνοδεία, διοδοῦσα τὰς στήλας τοῦ Ὀλυμπίου καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς κοίτης τοῦ Πυρρῶ καὶ παρὰ τὴν Ἑννεάκρουνον παρελθούσα ἀνῆρχετο τὴν θύλην, ἀλλὰ πολυστένακτον καὶ ἀργαλέην ὁδὸν, τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ κοιμητήριον.

Τὴν ἐκφορὰν δὲν πρόεπεμπε μουσικὴ, οὐδὲ συνῶδευε στρατὸς, οὐδ' ὅμιλος πολὺς παρεκκοινοῦντο· εἰς ἱερὸς λευκογένειος ἐποπορεύετο τοῦ κεκοιμημένου, ὑποψάλλον τὰς νεκροσίμους εὐχάς, καὶ γέρον ἀνὴρ ἄδακρυς μὲν, ἀλλὰ στυγνὴν ἀπόγνωσιν ἐκφράζων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἠκολούθει τὸν νεκρὸν, καὶ παρ' αὐτῷ νεανίαι τινὲς ὠδεῖον συν-

ῆθροισμένοι, περίλυποι, σκυθρωποί.

Δὲν ἦτο λοιπὸν διασήμευ τινὸς ἀνδρὲς, ὅποιοι θεωροῦνται οἱ ἐν ἀξιώμασιν, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, οἱ γεροῦσιασταί, οἱ στρατιωτικοί, ἡ ἐκφορὰ αὕτη. Ἀλλ' ὅμως, ὁ βίος τοῦ ἀσήμευ τούτου νεκροῦ, τοῦ φερόμενου σιωπηλῶς οὕτως εἰς τὴν κλίνην τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως, περιεῖχε τι διδακτικώτερον καὶ ἀξιώτερον νὰ μνημονευθῇ παρὰ τοὺς βίους πολλῶν ἐκ τῶν ἐπισήμων τούτων λεγομένων ἀνδρῶν.

Ἀγ' ὥσπου τῶντι καὶ πτωχοῦ νεανίου ἦτο ἡ ἐκφορὰ αὕτη, καὶ θέλω διηγήθ', ὡς ἤκουσα παρὰ φίλου τοῦ μακαρίτου, τὴν βραχυτεῖν, ἀλλὰ πολυπαθὴ αὐτοῦ ἱστορίαν.

Πῶς ἀγωνιστοῦ, ὅστις εἰ καὶ δὲν ἐχρημάτισεν ἀπλάρχηγός τις, οὐδὲ πληρεξούσιος, ἀλλ' ὅστις ἠγωνίσθη πραγματικῶς, καὶ ἀντὶ νὰ προσκτήσῃ, ἀπώλεσε τὴν μικρὰν περιουσίαν του, ὁ Λεάνδρος ἀπὸ αὐτῆς τῆς νηπιότητός του ἤρχισε νὰ παλαίη πρὸς τὰς ταλαιπωρίας τοῦ βίου.

Μοίρα θλιβερά τῶν νέων τῆς ἐνεστώσης γενεάς! Ὁ πατήρ εἶχεν, ὡς εἶπον, πρὶν τοῦ ἀγῶνος τὴν μικρὰν περιουσίαν του, ἀλλ' ἡ κατεστράφη ἐν τῷ πολέμῳ, ἡ διηρηπάγη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἐμφυλίων ῥήξεων καὶ τῆς ἀναρχίας, ὥστε μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης, ἄλλον πόρον δὲν εἶχεν οὗτος ἢ τὸν εὐτελῆ μισθὸν ἐκ τῶν μικρῶν θέσεών του, τὰς ὁποίας κατεῖχεν. Ἀλλ' ἤλθεν ἐποχὴ, ὅτε ἐμελλε νὰ τῷ λείψῃ καὶ ὁ πόρος οὗτος, οὔτε μόνιμος δηλαδὴ οὔτε τακτικὸς νὰ ᾖναι. Ἀπὸ τοῦ Συντάγματος, ἕκαστον ὑπουργεῖον ἐτοποθέτει τοὺς οἰκείους του ἢ τοὺς ἐκ συστάσεων τῶν φίλων του. Κατεδικάζετο οὕτως ὁ γέρονς πολλάκις, ἐπὶ μῆνας ὅλους, νὰ μένῃ ἄνευ καὶ τοῦ ἐλαχίστου πρὸς ὑπαρξίν μέρους.

Ω! τὸ τοιοῦτον βλέπομεν δυστυχῶς καθεκάστην. Οἰκογενειάρχαι, ἔχοντες ἐλάχιστον μηνιαῖον μισθόν, πνυθόμενοι, κταντῶσιν ἔπειτα νὰ στερεῶνται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου... εἰς τὴν ἀπελπισίαν των ταύτην προστιθεμένης καὶ ἄλλης, τρομερωτέρας ἴσως, τῶν καθημερινῶν ὑποσχέσεων καὶ διαβεβαιώσεων, τῶν μηδέποτε ἐκπληρουμένων. Πληγὴ τῆς κοινωνίας μας βαθυτάτη καὶ ἀθεράπευτος! Ὁ ἀγωνιστὴς ἦν ἑγγαμὸς, καὶ ἐκ τῶν πέντε τέκνων του, ὁ Λέανδρος ἦτο ὁ πρεσβύτερος, τ' ἄλλα δὲ, ἐν οἷς καὶ δύο κοράσια, ἦσαν ἀνήλικα εἰσέτι.

Ἐν τούτοις, καθόσον ἡλικιοῦτο ὁ Λέανδρος, οἱ γονεῖς αὐτοῦ φιλότιμοι, ὡς οἰκείον τοῦτο εἰς πάντα Ἑλληνα, ἠθέλησαν νὰ ἐκπαιδεύσωσιν αὐτὸν ἴσα τοῖς τέκνοις τῶν πλουσίων οἰκογενειῶν, καὶ νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν ποτε πολίτην ἐκ τῶν ἐπισήμων. Καὶ διατὶ ὅχι;... Ἐν Ἑλλάδι, τῇ κλασικῇ ταύτῃ γῇ τῆς ἰσότητος, τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα εἰς πάντα εἶναι προσιτά. Ἀλλ' εἰς τοὺς νέους πλουσίων γονέων ἔξιστι νὰ δαπανῶσι τὸν χρόνον των εἰς τὸ ἐκπαιδεύεσθαι, ἔστω καὶ ἀτελῶς, διότι εἶναι βέβαιον, ὅτι ποτὲ θὰ προαχθῶσι, τῇ ἐπιρροῇ τῶν οἰκείων των. Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ σήμερον διάγουσι τὴν ἀνεκτίμητον αὐτῶν ἡλικίαν εἰς μάταια καὶ ἀνεμώλια. Εἶναι δὲ τοῦτο συμμὸς τις καὶ χεῖμαρρος, εἰς ὃν ἀδύνατον ν' ἀντιστῇ πᾶν τὸ καλῶς ἀνατρεφόμενον μερᾶκιον.

Ἀλλ' ὁ Λέανδρος, υἱὸς ὢν πένητος πατρὸς, ἤθελε βεβαίως εὐδοκιμήσει εἰς τὰς σπουδὰς του, ἂν δὲν ἐπλαττεν αὐτὸν ἡ φύσις ποιητὴν, ἡ μητρικὰ φύσις! ἥτις ἐνστάζει τὴν ποίησιν εἰς τὰς καρδίας τῶν τέκνων τῆς ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀποκηρύττει, τὰ ὁποῖα βούλεται ἀπωλέσει.

Ὁ Λέανδρος ἀγνὶ λοιπὸν νὰ ἐγκύψῃ εἰς τὴν σπουδὴν ἐπιστήμης τινὸς πρακτικῆς ἢ τέλους τῆς φιλολογίας, δι' ἧς ἡδύνατο νὰ καθέξῃ διδασκαλίου ἢ καθηγητοῦ θέσιν, καὶ οὕτω νὰ παρασκευάσῃ εἰς ἑαυτὸν μὲν στάδιον ἀσφαλές, εἰς δὲ τοὺς γονεῖς του πόρον τινὰ καὶ ἀπκνοχὴν ἐν τῷ γήρακτί των, ἤρξατο, κομιδῇ μερᾶκιον, θύειν ταῖς Μούσαις.

Ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι τῶν νέων, ὅσους ἐνώρις

κεντήσωσιν αἱ περικαλλεῖς αὗται Ἑριννύες, πρὶν ἢ ἀναγνώσῃ καὶ ἐκμελετήσῃ τοὺς ἀρχαίους ἡμῶν ποιητάς, πρὶν ἢ ἀρυσθῇ ἐν αὐτοῖς τὸ ἀληθῶς καλόν, τὸ ἀληθῶς ποιητικόν, ἐντυχὼν ἀλλογλώσσοις ποιηταῖς, καὶ τῶν νεωτέρων ποιητῶν μας ἀναγνούς τὰ ἔπη, ἔδωκεν ἑαυτὸν τῇ στιχουργίᾳ.

Ὁ δυστυχὴς! ἠγνόει ὅτι τὸ πάθος τοῦτο εἶναι τὸ δεινότερον, τὸ μᾶλλον φθοροποιὸν τῶν τοῦ νοδὸς παθημάτων. Ὁ στιχουργήσας ἅπαξ ὁμοιάζει τῷ ὀλισθησαντὶ ἀπὸ τοῦ πρανοῦς κρημνοῦ τινος· ἐκύλισε, καὶ μεταξὺ πίπτων καὶ κατὰ πετρῶν προσαράσσω, ζητεῖ εἰς μάτην νὰ ληφθῇ που καὶ νὰ ἐπιστῇ. Εἶναι λεία καὶ ἀπότομος ἡ κατοφύρεια, καὶ ἀνάγκη νὰ ριφθῇ ἐπὶ κεφαλὴν καὶ κατεργῶς, ἐὰν μὴ ἄπνου, εἰς τὸ βάραθρον.

Τὰ πρῶτα δοκίμια τοῦ Λεάνδρου δὲν ἦσαν ἀνεπιτυχῆ. Ἐδόθη εἰς αὐτὰ ἡ ἐγκρίσις καὶ τινων εἰδημόνων, καὶ τότε δὴ τότε ὁ ποιητὴς μας εἶδε τὴν δόξαν κρατοῦσαν δάρνην καὶ ἐταίωμην νὰ στέψῃ τὸ μέτωπόν του.

Ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν, ὅτι ὁ νεανίας δὲν ἔκιν πλεόν ἐντὸς τοῦ ὑπαρκτοῦ κόσμου, ὅτι παρημέλησε τῶν ἄλλων σπουδῶν του, καὶ ὅτι ἐλησμόνησε τὴν ἐνδειάν του, τὰς ἀνάγκας τῆς οἰκογενείας του;

Ὁ βίος αὐτοῦ ἦν, — τὸ νὰ περιέρχεται τοὺς ἀγρούς, ν' ἀναβαίνει τοὺς λόφους, ν' ἀτενίζει εἰς τὸν οὐρανόν, εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ νὰ κλείεται εἰς τὸ ἐν τῶν δωματιῶν τῆς πενιχρᾶς οἰκίας του, ὅπερ παρεχώρησαν οἱ πτωχοὶ ἰγόνεῖς εἰς τὸν φιλόσοφον τοῦτον παῖδά των καὶ νὰ μεταφέρεται εἰς τὰ βασίλεια τῆς φαντασίας... Οὕτως ἐλαχίστη τις δόσις γραμμάτων οὐ δεόντως προσφερθεῖσα, δύναται, ὡς τὸ δηλητήριον, νὰ ἐπιφέρῃ δυσεπανόρθωτον βλάβην.

Τῶν Γάλλων τις ποιητὴς, ὁ Γιλβέρτος, υἱὸς γεωργοῦ, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐμμεῖνῃ εἰς τὸ εὐγενὲς καὶ ὠρεῖον ἐπάγγελμα τῶν γονέων του, ἐπεθύμησε τὴν μάθησιν. Εστάλη λοιπὸν εἰς τὰ πανεπιστήμια τῶν Παρισίων, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐνδειαν τῶν γονέων του δὲν ἡδύνατο νὰ περαιώσῃ τὰς σπουδὰς του. Ἐγεννήθη ὅμως ποιητὴς ὁ υἱὸς τοῦ γεωργοῦ, καὶ ἰδοὺ ψάλλει τὰ πρῶτα ἔπη του. Ἀλλὰ τὸ φρικαλέον τῆς ἐνδείας φᾶσμα δὲν βραδύνει μεταξὺ νὰ ῥίψῃ αὐτὸν εἰς ἀπόγνωσιν, ἥτις ὥθησεν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτοχειρίαν...

Ἀπέθανε δὲ καταρώμενος τὴν ὥραν καθ' ἣν ἔλαβε τὸ πρῶτον βιβλίον εἰς χεῖράς του καὶ ἤρξατο μανθάνειν.

Καὶ ὅμως ὁ Γιλβέρτος ἦτο ἀληθὴς ποιητὴς, καὶ εἰς τὸ τελευταῖον του ἄσμα ἔψαλλε τὸν περιπαθῆ τοῦτον ἔλεγον.

Au banquet de la vie infortuné convive.

J'apparus un jour et je meurs,
Je meurs, et sur la tombe, où lentement j'arrive

Nul ne viendra verser des pleurs.

Εἰς τῆς ζωῆς τὴν τράπεζαν ἡ κακότητος συμπότης
Μόλις ἐκάθησα κ' ἐγὼ καὶ ἤδη ἀποθνήσκω,

ἦ! ἀποθνήσκω καὶ οὐδεὶς, θά ἔλθ' ἡλικιώτης
Ἐν δάκρυ εἰς τὸν τάφον μου τὸν πρόωρον νὰ χύσῃ.

ἦ! νὰ εἶχέ τινα καὶ νὰ τὸν ἀποτρέψῃ! Ἄν καὶ
δυσκόλως ἀποτρέπεται ὁ ποιητής, ἀλλ' ἴσως εἰς
τὸν ἀγαθὸν Λεάνδρον ἴσχυεν ὁ λόγος.

Κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς ποιήσεως,
τοῦλάχιστον δὲν ἐθήρευεν αὐτός, ὡς ἄλλοι τινὲς
νεανίσκοι, ἀνερχόμενοι εἰς τὴν κοινωνικὴν βαθμί-
δα, ὅπως οἱ νεόπλουτοι, καλλωπισμοὺς θηλυπρε-
πεῖς, πολυπτύχους φουστανέλας, περικέντητα μεϊ-
τάνια καὶ περικνημίδας, στιλβωτάς δὲ κρηπίδας,
ἡ ἐξευρωπαϊσμὸν τῆς ἐνδυμασίας. Ὁ Λεάνδρος
μίαν μόνον εἶχε ματαιότητα, ἐν πάθος, — τὸ ποιεῖν
καὶ συγγράφειν.

Ἦθελε δὲ ἴσως, ὠριμαζούσης τῆς σκέψεως, πει-
σθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ σπουδάσαι, καὶ τότε
συγκεκριτομένης παιδείᾳ, βεβαίως ἀνεδεικνύετο
δόκιμός τις ποιητῆς καὶ συγγραφεύς, ἂν αἴφνης
δὲν κατεφέρετο πέλεκυς ὑπουργικὸς κατὰ τοῦ ἀτυ-
χοῦς πατρός του, ὅστις διορίσθεις πρό τινας εἰς ὁ-
πωσοῦν ἐπικερδῇ ὑπηρεσίαν ἐπαρχιακὴν, τὸ πλεῖ-
στον τοῦ μισθοῦ του ἀπέστελλεν εἰς τὴν οἰκογέ-
νειάν του, χαίρων διὰ τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ υἱοῦ
του καὶ ἐλπίζων, ὡς ἐλπίζει πᾶς πατήρ, λαμπρὸν
ὑπὲρ αὐτοῦ μέλλον. Ἀλλὰ νομοθέτης τις εἰς τὴν
ἐπαρχίαν ἐκείνην ἀνῆλθεν, εἶχε νὰ διορίσῃ ἀνεψιὸν
του τινα καὶ νὰ ἐνοικιάσῃ τὰς ἀποθήκας του εἰς
τὸ δημόσιον διὰ μέλλουσαν συγκομιδὴν καρπῶν.
Ἄν τῷ παραχωροῦντο ταῦτα, ἔδιδε τὴν ψήφον του
εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἐπὶ ζητημάτων τιнос οὐκ ἀνυπό-
πτου. Ὁ ὑπουργὸς δὲν ἐδυσκολεύετο βεβαίως νὰ
θυσιάσῃ ὑπὲρ τῶν τοῦ κράτους συμφερόντων ἓνα
τοῦ ὑπάλληλου, ἀλλ' εἶχε καὶ αὐτὸς τινα ἰδικόν
του νὰ διορίσῃ εἰς τὴν ἐπιζήτητον ἐκείνην ἐξηκον-
τάδραχμον θέσιν, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ ὑπάρχων
δὲν ἦν ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος μέ-
ρους· ἀλλ' ἀνάγκη οὐδὲ θεοὶ μάχονται, καὶ ἰδοὺ,
ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν, ἐθυσίασεν ὁ ὑπουργὸς τὸ ἴδιον
ὑπὲρ τοῦ κοινῆς συμφέροντος, παραλαβὼν εἰς τὴν
ὑπηρεσίαν ξένον καὶ ἀλλότριον ἄνθρωπον.

Β'.

Τότε εἶδεν ὁ νέος πᾶσιν τὴν συμφορὰν, εἰς ἣν ἡ ἀ-
γαθὴ οἰκογένειά του ἐνέπεσε καὶ ἠθέλησε νὰ κατα-
ρασθῇ τὰς ὀνειροπολήσεις του . . .

Ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καὶρός. Ἐζήτησε θέσιν τι-
νὰ μικρὰν διὰ νὰ οἰκονομῇ τὸν ἄρτον τῆς οἰκο-
γενείας του, καὶ δὲν τῷ ἐδίδετο.

Ἐζήτησε νὰ εὕρῃ παραδόσεις τινὰς κατ' οἶκον καὶ
εἶδεν, ὅτι δὲν ἔμαθε τίποτε, ὅτι ἐλησμονήσας τὰ ἐγ-
κύκλια μαθήματά του.

Ἐξέδωκε τέλος ἀγγελίαν τῆς συλλογῆς τῶν
ποιήσεών του, καὶ οὐδεὶς ἤλθε νὰ γραφῇ συν-
δρομητής.

Τρομερὰ ἔγερσις! Τότε μόνον ἀνεμνήσθη τῶν
συμβουλῶν ὁμηλικός του τιнос καὶ συμμαθητοῦ, ἀ-
γαθοῦ δὲ φίλου, καὶ ἐκλαυσε πικρῶς.

Ἐκλαυσε δὲ καὶ διότι ὁ φίλος του οὗτος εἶχεν
ἀδελφὴν, Ἑλληνίδα πολυθέλητρον καὶ ἀφελῇ τὴν

καρδίαν, καὶ ὁ δῦσμοιρος ἡγάπα τὴν Ἰουλίαν, τὴν
ἡγάπα ὡς ποιητῆς.

Τότε δὲ ἠνοίγετο καὶ τῆς νεάνιδος ἡ καρδία
εἰς τὰς πρώτας τῶν αἰσθημάτων ἐμπνεύσεις. Τό-
τε ἤρχισε δι' αὐτὴν τὸ πᾶν νὰ ἦναι χαρὰ, τὸ πᾶν
εὐφροσύνη καὶ ἔρως. Ἦρχισε νὰ αἰσθάνεται καὶ
αὕτῃ σκιρτήματα καὶ παλμούς ἀγνώστους. Ἐπαλ-
λεν ἡ καρδία της εἰς μόνην τὴν παρουσίαν τοῦ
ὠχροῦ ἐκείνου καὶ μελαγχολικοῦ νεανίου, εἰς μόνην
τὴν ἐρωτικὴν αὐτοῦ ἐνθύμισιν. Ἐπόθει τὴν ὕψιν
του, ὡς μουσικὴ ἀνέκκλητος καὶ μελωδικὴ ἀντήχῃ
εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῆς ἡ λαλιά του, καὶ, τὸ δειλὸν
καὶ τυχαῖον βλέμμα του, ὦ! ἂν συνητᾶτο μετὰ
τοῦ ἰδικοῦ της, ἠνοίγοντο τότε δι' αὐτὴν οἱ οὐ-
ρανοὶ . . .

Εἰς τὰς ἀγνάς καρδίας, τὸ πρῶτον τῆς καρδίας
αἰσθημα διακρίνει σιωπηλὸν, κεκρυμμένον. Μό-
λις ἐν βλέμμα, εἰς κρύφιος καὶ ἀκούσιος συναγμός,
ἐν ἐρύθημα νὰ τὸ προδώσῃ.

Δὲν ἐπρόφερον λοιπὸν καὶ οἱ νέοι μας πρὸς ἀλ-
λήλους τὴν μαγικὴν καὶ κραταιὰν λέξιν « σ' ἀγα-
πῶ » ἀλλ' ἐνόουν, ἀλλ' ἐγνώριζον ὅτι ἀγαπῶνται.

Πολλάκις ἡ μουσα τῆς ποιήσεως περιενόσκει ἐν
τῷ κόσμῳ τῆς φαντασίας τοῦ Λεάνδρου, ἐνδυομέ-
νη τὴν μορφήν τῆς Ἰουλίας. Καὶ ἂν τὸ ὄνομα ἐκείνης
ἀνέπαλλον αἱ χορδαὶ τῆς νεαρᾶς λύρας του, ἦσαν
ἀληθῶς μουσολιπτοὶ, ἦσαν μελωδικοὶ οἱ φθόγγοι
αὐτῆς, ὡς γογγυσμοὶ τρυγῶνος ἐρωτικῆς, ὡς στό-
νοι αὔρας θιγούσης τὰς χορδὰς ψαλτηρίου.

Ἀλλὰ πόσον οἱ στεναγμοὶ τοῦ ἔρωτος ἀπέχουσι
τῆς πραγματικότητος! Στένουσιν ἡ τρυγὼν καὶ ἡ
περιστερὰ περὶ τὴν φωλεάν των, ἡ ἀηδὼν ψάλλει
ὑπὸ τὸ φύλλωμα τοὺς ἀγνοὺς πόθους της, ἀμέρι-
μνοι καὶ εὐτυχεῖς, διότι ἐπλάσθησαν ἵνα ἀγαπῶ-
σιν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος; . . . ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη
διὰ τὰς βασάνους. . .

Οὔτε λοιπὸν οἱ γονεῖς του, οὔτε αὐτὸς ὁ ποιη-
τῆς μας, εἶχον ὀφελὸς τι πραγματικὸν ἀπὸ τὰς
μελωδικὰς τῆς Μούσης του στοναχάς. Δὲν ἔφερον
ἄρτον εἰς αὐτόν.

Ἡ νέα ἀνήκουσα εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν, ἡ-
δύνατο αὕτῃ ἀνέτως νὰ ῥεμβάζῃ, νὰ μελαγχολῇ,
ν' ἀγαπᾷ ἐν τῇ ἀγνότητι αὐτῆς, τὰ ἄνθη, τὰς κοι-
λάδας, τὰς ρευματίας, νὰ κρατῇ ἡμερολόγιον τῶν
ἐντυπώσεών της, ὅπως οὖν ὀρθογεγραμμένον. Ἡ ἐν-
δεια δὲν ἤρχετο, ὡς ἐφιάλτης νυκτερινός, νὰ πιέζῃ
τὸ στήθος της, νὰ παραλύῃ τὰς κινήσεις της. Οὐ-
τως, ὁ μὲν Λεάνδρος ἡγάπα, καθὼς ποιητῆς, ἡ δὲ
Ἰουλία, διότι ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ . . .

Πλὴν ὡς τὸ ὕδωρ ἐν τῇ πηγῇ του, οὕτω καὶ ὁ
ἔρως εἰς τὸ πρῶτον αὐτοῦ σκίρτημα εἶναι ἄδολος,
ἀνόθευτος. Μόλις παρήλθον αἱ πρώται ἡμέραι,
καὶ ἡ Ἰουλία, καὶ τοὶ ἀγαπῶσα τὸν Λεάνδρον, ἀλλ'
ἐξήταζεν αὐτὸν μετὰ μεζονός τιнос περιεργείας,
καὶ ῥίπτουσα βλέμμα ἐπὶ τῆς καθαρᾶς μὲν
ἀλλὰ πενιχρᾶς ἐνδυμασίας του, ἠσθάνετο αἰ-
φνης ῥεῦμά τι παγετώδες κατακλύζον, ἀκού-
σης αὐτῆς, τὴν καρδίαν της. Ὁ ἔρως ὅσον ἰσχυρὸς

καὶ ἂν ᾦναι (καὶ ἔρω; μάλιστα νεανικὸς) δὲν προ-
τείνει ἄτρωτον ἀσπίδα κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν προσ-
βολῶν. Ἡ νεύρα τοῦ τόξου του χαλαροῦται, ὅταν
ἀντιτοξεύῃ αὐτὸν ἡ ταπεινότης. Διότι ἡπατήθησαν
καθ' ἡμέρας οἱ φιλόσοφοι καὶ οἱ ψυχολόγοι, ὑπολα-
βόντες τὴν γυναικεῖαν φύσιν ἀσθενεστέραν τῆς τοῦ
ἀνδρός. Ἡπατήθησαν δεινὴν ἀπάτην, εἰς ὁποίας
ὑποπίπτουσι συνεχέστατα οἱ σοφοὶ λεγόμενοι τῶν
ἀνθρώπων, διατρέφοντες οὕτω πᾶσαν σχεδὸν
περὶ τοῦ ὁρθοῦ ἔννοιαν. Ἡ νέα, ἐμμανῶς, περιπα-
θεύματα ἀγαπᾷσα, δὲν ἀποβάλλει, ὡς ὁ νέος, πᾶ-
σαν ἰσχύον ψυχῆς καὶ κρίσιν νοῦς, πᾶσαν θετικό-
τητα. Δι' αὐτὴν ἡ ἀγάπη εἶναι ἀνάγκη, εἶναι τερ-
πωλὴ τῆς καρδίας, δὲν εἶναι παραπροσύνη. Ὁ ἔ-
ρω; τῆς, αἰ θυσίαι τῆς σπανίως ὑπερβαίνουσι βαθ-
μὸν τινα. Ἀγαπᾷ αἴφνης τὸν ποιητὴν, ἀλλ' ἂν
οὗτος ἔχῃ μόνον τὴν ποίησίν του, ὅχι δὲ καὶ τινα
ἐξωτερικὰ προσόντα, τὸ αἰσθητικὴ τῆς φρο-
νίσεως δὲν θέλει βραδύνει νὰ τῆς εἰπῇ « πᾶντε
πλέον ἀγαπᾷσα τὸν ποιητὴν σου. »

Ἐπειτα, μὴ εἰς τὴν διάρκειαν εἶναι ἡ μαγεῖα
ὅλη τοῦ ἔρωτος; εἶναι οὗτος τὸ πλέον εὖοσμον ἄν-
θος τῆς ψυχῆς, καὶ θάλλον ἐν τῇ γυναικεῖα μά-
λιστα καρδίᾳ, θάλλει, ὅσον θάλλει καὶ τ' ἄνθος. Ὁ
ἔρω; ἐὰρ μόνον πρέπει νὰ ἔχῃ, καὶ τὸ ἐὰρ εἶναι το-
σοῦτον βραχύ!

Γ'.

ὦ! τὸν δυστυχῆ Λέανδρον! Ἰδοῦ, ἴσως καὶ
αὐτὸς μέλλει νὰ γίνῃ θυμὰ τοῦ θετικοῦ τούτου καὶ
παλμυβόλου αἰσθηματος καρδίας νεάνιδος. Ἡμέ-
ραν τινα καθ' ἣν ἡ γόνισσα ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὀφ-
θαλμούς του θαλακτικῇ, ὡς οὐδέποτε ἄλλοτε, καὶ
σιωπηλὸς εἰς τὸ πλευρὸν αὐτῆς τῇ ἐλάλει διὰ τῆς
γλώσσης τῆς ψυχῆς του, ἐγνώρισεν ὁ δυστυχῆς, ὅτι
δὲν ἀγαπᾷται, ὅτι δὲν ἡγαπᾶτο ποτέ.

Ἡ Ἰουλίᾳ ἐμελῶδει ἐπὶ τοῦ κυμβάλου καὶ ἀ-
νήτοιχοι ἔτρεχον οἱ δάκτυλοι αὐτῆς ἐπὶ τῶν πλή-
κτρων, καὶ ἀνήσυχα τὰ βλέμματα αὐτῆς περι-
στρέφοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἐπιπτον μὲν ἐνίοτε ἐπὶ
τοῦ Γεωργίου, καὶ προσεμεδίᾳ αὐτῷ ἀόριστον,
ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐσωτερικὴ τις ἀνησυχία καὶ μέ-
ριμνα ἐπιδίδετο εἰς τὰς κινήσεις τῆς καὶ τὸ ὄφρος
Ἀθῆνης ἡ θύρα τῆς παστάδος ἀνοίγει καὶ εἰσέρ-
χεται νεανίᾳ· τις χρυσοστόλιστος καὶ μυροβόλος.
Εἶναι ὁ Κλεάνθης, υἱὸς διασήμευ Ἑλλήνος, ἀλλ'
ἄσημος αὐτὸς καὶ ἀπαίδευτος, μόνον δὲ καύχησιν
τοῦ ἔχον τὰς πατραρχίας καὶ τὰ χρυσοκέντητα
ἐνδύματά του, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν περὶ τὸ
ἐργολαβεῖν φήμην του.

Εἰσερχόμενος, προσκλίνει κομψότατα καὶ προσ-
αγορεύει γαλλιστὶ τὴν Ἰουλίαν. Ἡ δὲ τῷ προση-
κόνεται καὶ τείνει τὴν λευκὴν καὶ λεπτοφυῆ χει-
ρὰ τῆς.

Πρὸς τὸν Λέανδρον μάλις ἀποτείνει ἀσπασμὸν
ὕψηλόφροντα, καὶ μειδίαμα συγχρόνως εἰρωνικὸν
ἐπ' αὐτῇ εἰς τὸ εὐεῖδες πρόσωπόν του.

Ἡ μήτηρ τῆς Ἰουλίας καὶ ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ ὁ-

ποδέχονται ἐπίσης φιλοφρονέστατα τὴν νεανίαν.

— Ἐλέγομεν, Κύριε Κλεάνθη, εἶπεν ἡ μήτηρ,
ὅτι δὲν ἠθέλατε μὰς ἐνθυμηθῆ ἀπόψε.

— Πῶς; κυρία μου, ἀποκρίνεται ὁ Κλεάνθης,
εἶναι δυνατόν τοῦτο;

— ὦ! ὁ κύριος Κλεάνθης, μητέρα, δὲν εἶναι δὲ
τόσον ἐπιλήσμων, φαίνεται δὲ τοιοῦτος εἰς τοὺς
ἐπιθυμοῦντας νὰ τὸν βλέπωσιν, ἐπιφέρει ἡ Ἰουλίᾳ
ἡδὺ προσεμεδιάσασα καὶ μὴ ἀνησυχούσα πλέον.

— ὦ! κυρία μου! εἶπεν ὁ Κλεάνθης, καὶ διὰ
ταπεινοτάτης κλίσεως εὐχαρίστησε τὴν Ἰουλίαν
διὰ τὸν φιλόφροντα τοῦτον λόγον τῆς· τότε συνη-
τήθησαν καὶ τὰ βλέμματα τῶν δύο νέων, καὶ ὁ
Λέανδρος ἠδυνήθη ν' ἀναγνώσῃ εἰς αὐτὰ ἀπαγγελ-
λομένη τῆς καταδίκης του τὴν ἀπόφασιν.

Ὅταν ἡ Ἰουλίᾳ ἔστρεψε καὶ πρὸς αὐτὸν τὰ μέ-
λανα καὶ μαγευτικὰ ὄμματα τῆς, εἶδε τὴν ὠ-
χροτῆτα τοῦ προσώπου του καὶ τὴν σπασμωδικὴν
συστολὴν τῶν χαρκατήρων του· ἐνόησε τὸ συμβαί-
νον καὶ, διὰ τῆς γυναικεῖας ἐκεῖνης λεπτότητος καὶ
φιλαρσεσκείας, ἠθέλησε πως νὰ παρηγορήσῃ τὸν
πτωχὸν νεανίαν, καλέσασα κατὰ πρόωτον ἤδη, σύμ-
μαχον τὴν ἀπάτην, τὴν ἀπάτην, ἥτις ἐκ τῶν
σπαργάνων αὐτῶν εἶναι ἡ πιστὴ σύντροφος τῆς
γυναικὸς, καὶ ἄνευ τῆς ὁποίας ἡ γυνὴ δὲν ἤθελεν ἔχει
θέλητηρον. . . .

Τοῦ Λέανδρου ἡ καρδιά ἐάλω πρὸς στιγμὴν ὑπὸ
τῆς μαγεῖας τῆς καλῆς, τοῦ μειδιάματος καὶ τοῦ
βλέμματος τῆς Ἰουλίας· ἐπίστευεν ὅτι ἔρωτος καὶ
ζηλοτυπίας ὑπαγορεύσεις ἦσαν αἱ ὑποψίαι του,
καὶ ἰδεῖν παρήγοροι ἔλυσαν τὴν πίεσιν τῆς καρ-
δίας του. . . Ἀλλ' ὅμως ἔμεινε σύννους, καὶ ὅτε
ἠγέρθη νὰ φύγῃ, ἦτο πεπεισμένος ὅτι ἡ καρδιά τῆς
Ἰουλίας εἶχε μεταβληθῇ. Ἠγνόει, ὁ ἄπειρος νεα-
νίας, ὅτι ἡ καρδιά αὐτῇ εἶναι ἄστατος ὡς τὸ κύμα.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πενιχρὰν οἰκίαν του εὗρε καὶ
αὐτοῦ τὴν κατῆφειαν καὶ τὴν θλίψιν. Ὁ δυστυχῆς
πατὴρ του ἐλπίζων πάντοτε νὰ διορισθῇ εἰς νέαν
τινὰ θέσιν, ἐπληροφορήθη αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡμέ-
ραν, ὅτι παρηγωνίσθη πάλιν, καὶ ἐν τούτοις εἶ-
χε πωλήσει καὶ τὸ τελευταῖον ὅπως οὐδὲν πολὺ τιμὸν
πράγμα· του, εἶχε δαπανήσει τὸν τελευταῖον ὀβολόν
του, καὶ ἡ οἰκογενεὶα του ἔμελλε νὰ ἐγερθῇ τὴν ἐ-
πιούσαν καὶ νὰ μείνῃ βεβαίως ἄνευ ἄρτου.

Ἐραντάσθητέ ποτε τὴν στάσιν ταύτην μιᾶς οἰ-
κογενεῖας; Ἰπάρχει σκληρότερον τι τοῦ νὰ κραυ-
γάζῃ τὸ τέκνον σας « πατέρ μου, μητέρ μου, πεινῶ,
κρυώνω; » σεῖς δὲ νὰ μὴν ἔχετε ἄρτον νὰ κατα-
παύσατε τὸν πεινᾶν του, νὰ μὴν ἔχετε ἐνδύματα νὰ
καλύψετε τὴν γυμνότητά του; Καὶ ἄλλοι τρυφῶ-
σιν εἰς πολυτελεῖς τραπέζας, καὶ ἄλλοι ἐνδύονται
χρυσούφαντον ἐνδυσμασίαν!

Καὶ ὁ ἀπλοῦς καὶ ἀγαθὸς πατὴρ δὲν ἐτόλμα
νὰ ἐλέγξῃ τὸν πρωτότοκον υἱόν του, εἰς ἔρω-
τας καὶ εἰς ποίησιν ἀναλίσκοντα τὸν χρόνον του.

Τὸ ἐσπερινὸν πάθημα τῆς καρδίας του δὲν συν-
εχώρησεν εἰς τὸν Λέανδρον νὰ ἐννοήσῃ ὅλην τὴν
φρίκην τῆς οἰκιακῆς συμφορᾶς. Ἐκλείσθη εἰς τὸ

δωμάτιόν του καὶ μῆτε ἡσυχίαν, μῆτε ὕπνον ἡδυνήθη νὰ εὕρῃ. Ἡθέλησε νὰ στιχουργήσῃ, καὶ ἡ λύρα του ἔμεινε ἀφρονος, ἐρραγίσθη καὶ αὐτὴ ὡς ἡ καρδία του. Ἀνέστρεψεν ἐν τούτοις μυρία σχέδια εἰς τὸν νοῦν του, καὶ ἀνυπομόνως περιέμενε τὴν ἀνατολὴν τῆς ἡμέρας.

Δ'.

Ἦτο θελκτικὴ πρῶτα σепτεμβρίου. Μετὰ βραχύωρον καὶ τεταραγμένον ὑπ' ὀνείρων καὶ σπασμῶν ὕπνον, ὁ Λεάνδρος ἐγείρεται. Ἡ μίᾳ ἐκείνῃ νύξ τῆς ψυχικῆς συγκινήσεως εἶχεν ἀλλοιώσει τοσοῦτον αὐτόν, ὥστε δὲν ἦτο πλέον ὁ εἰκοσαετής ἐκείνος νεανίας, ὁ πλήρης νεότητος καὶ ζωῆς, ὁ Ἑλληνόπαις ἐκείνος ὁ μηδέποτε ἀπελπιζόμενος, ἀλλ' ἐφαίνετο μᾶλλον ὡς ξινόν τι καὶ φθεισιῶν μεϊράκιον, ὃ ἡ κωταεὶα ἐδάμασε καὶ ἐγήρασεν.

Ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν νέων μας, ὁ Λεάνδρος δὲν εἶχεν ἀνατραφῇ εἰς ἰδέας θρησκείας καὶ εὐσεβείας. Κατὰ τοῦτο, τὸ κυριώτερον πάντων, χολαίνει δυστυχῶς ἡ σήμερον διδομένη εἰς τοὺς νέους ἀγωγή... Ἀλλ' ὁ Λεάνδρος, καθὼς ποιητής, ἐν ὥραις ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἢ ἄλλους τινὲς ψυχικοῦ, κατεύθυνεν ἐκ βαθέως θερμότατον στεναγμὸν πρὸς τὸν ἴψιστον. Τότε, τότε μόνον τῶνόντι ἐνόησε πόσον γλυκεῖα, πόσον θεσπεσίως παρήγορος ἦτο ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀνάτασις αὐτῇ τῆς ψυχῆς.

Οὕτω καὶ τὴν πρῶταν ἐκείνην ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη τοῦ Θεοῦ, ἔκλινε γόνυ ἐνώπιόν του, καὶ ἐδεήθη νοερῶς καὶ τὸ βλέμμα εἰς οὐρανὸν αἴρωι. Ἡ παρήγορος αὐτῇ δέησις ἐκραταίωσε τὴν γενναιοψυχίαν του. Χωρὶς νὰ ἰδῇ κανένα, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, καὶ μετὰ τινος ὥρας ἀνέστρεψεν, ἀγγέλλων εἰς τοὺς γονεῖς του, ὅτι ἐπέτυχεν ὑπηρεσίας τινὲς παρὰ τινι δικηγόρῳ, καὶ ὅτι φέρει αὐτοῖς τὴν ὁποίαν ἔλαβε προκαταβολὴν τοῦ μισθοῦ του.

Ὅσον ποιητὴν καὶ ἂν φαντασθῶμεν τὸν Λεάνδρον, ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ φέρῃ αὐτὸν εἰς συναισθησίν τῶν καθηκόντων του ἡ οἰκιακὴ αὕτη συμφορά. Ἦτο ἀγαθὸς υἱὸς, καὶ συναῖδε τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ θυσίας τῶν γονέων του ἦτο καιρὸς νὰ θυσιασθῇ τῶρα καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἐκείνων. Κατεσίγησε λοιπὸν τὰς ὀρμὰς τῆς καρδίας του, ἐγκατέλειψε τὸν φανταστικὸν ἔρωτά του, ἀποφασίσας νὰ μὴ πατήσῃ πλέον εἰς τῆς Ἰουλίας, συνέτριψε τὴν ἀτυχὴ λύραν του, καὶ προεῖλετο νὰ γίνῃ ἀπλοῦς γραφεὺς δικηγόρου, ὥπως μὴ ἀφήσῃ κἀν τοὺς γονεῖς του, τοὺς ἀδελφούς του ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης.

Ἐφρόνει, ὁ ἀγαθὸς νεανίας! ὅτι ἤθελε καπορθώσει πάντα ταῦτα ἀτιμωρητί. Ἀλλ' ἐλάνθανεν ἐαυτὸν ἐπιχειρῶν ἔργῳ τῶν ἡθικῶν δυνάμεων σου ἀνωτέρῳ, διότι πολλάκις εἰς ἀποφάσεις τινὰς μόνῃ ἡ θέλησις δὲν ἀρκεῖ. Οἱ δύο δαίμονες, οἱ κατέχοντες αὐτόν, ὁ δαίμων τοῦ ἔρωτος καὶ ὁ τῆς ποιήσεως, ἀποκοιμηθέντες πρὸς ὥραν, δὲν ἐβράδυνον νὰ ἐξυπνήσωσιν ὀρμητικώτεροι τοῦ πρώτου. Τότε,

εἰργάζετο μὲν ὁ Λεάνδρος τὴν πεζὴν καὶ ταπεινὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, ἀλλ' ἐκάστη τῆς ἐργασίας ταύτης ἡμέρα ἐξήντλει τὴν ζωὴν του. Ὁ κάματος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἐκ τοῦ τοιοῦτου ἀγῶνος, μετεδόθη εἰς τὸ σῶμά του, καὶ ἐξησθένησεν αὐτό.

Μελαγχολικὸς καὶ δύσθυμος διῆγε τὰς ἡμέρας του. Τὰς νύκτας δὲ ἐκλείετο εἰς τὸ δωμάτιόν του, καὶ διετέλει ἀγρυπνος καὶ θρηνῶν. Ἐπεκαλείτο τὴν μοῦσαν τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ὡς ὁ ἔρω, ἐφάνη προδότις. Ἰπάρχουσι καρδίαι τινὲς ἄβραι, αἵτινες εἰς τὴν ἐλαχίστην συμφορὰν, εἰς τὸν ἐλάχιστον πόνον συντρίβονται, κατασπαράσσονται, καὶ ὡς ἡ τεθραυσμένη λύρα, ἀν' ἐκπέμπωσι φθόγγους, οἱ φθόγγοι οὗτοι εἶναι κλαυθμηροὶ, ἐκμελείς, ἀσυνάρτητοι.

Εἰς μάτην ὁ Λεάνδρος ἐπειράτο ἤδη νὰ στιχουργήσῃ δὲν ἦτο σχεδὸν πλέον ποιητής, — βεβαίως τῆς πικρᾶ, θανατηφόρος δι' αὐτόν, — καὶ τότε, ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός, ἐξέχεσε τοὺς πόνους τῆς καρδίας του ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰς πεζὸν λόγον, μόνον μνημεῖον αὐτοῦ ὅπερ μᾶς ἔμεινεν.

(ἀκολουθεῖ).

Ἡ ΓΡΑΤΣΙΕΛΛΑ.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΥΠΟ Α. ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ.

Βιβλίον Β'.

Α'.

Ἡ Γρατσιέλλα τότε ἐπέστρεψε εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ νήθῃ πλησίον τῆς μάμμης της, ἢ διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας. Ὁ γέρον δὲ ἄλιευς καὶ ὁ Βέσπος, διῆγον τὰς ἡμέρας ὀλοκλήρους παρὰ τὴν θάλασσαν, συσκευάζοντες τὴν νέαν λέμβον, ἐκτελοῦντες εἰς αὐτὴν τὰς τελειοποιήσεις τὰς ὁποίας ὁ ἔρω των πρὸς αὐτὴν τοὺς ἐνέπνεε, καὶ δοκιμάζοντες τὰ δίκτυά των. Μᾶς ἔφερον πάντοτε τὴν μεσημβρίαν καρκίνους καὶ τινὰς θαλασσίας χελώνας. Ἡ μήτηρ παρεσκεύαζε τὰ τοῦγεύματος, εἰς ἑλαῖον τηγανίζουσα τὰ πλεῖστα τῶν φαγητῶν. Εὐώδεις σταφυλαὶ μὲ τοὺς μακροὺς χρυσοειδεῖς βότρυας, συνελεγμέναι τὴν πρῶταν παρὰ τῆς Γρατσιέλλας, διατρυφούμεναι δὲ ἐπὶ τοῦ στελέχους καὶ ὑπὸ τὰ φύλλα των, καὶ παραθετιμέναι εἰς πλατέα κάνιστρα, ἐκ λύγου πεπλεγμένα, ἀπετέλουν τὸ ἐπιφόρημα. Μετὰ τὸ γεῦμα μετεβαίνομεν νὰ ζητήσωμεν, ὁ φίλος μου καὶ ἐγὼ, σκιερὸν καὶ δροσερὸν καταφύγιον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀκτῆς, κατέναυχι τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς παραλίας τῆς Βατικῆς, καὶ διῆγομεν ἐκεῖ τὰς ὥρας, θεόμενοι, βρεμβάζοντες καὶ ἀναγινώσκοντες, μέχρι τῆς τετάρτης ἢ πέμπτης ὥρας μετὰ μεσημβρίαν.

Β'.

Δὲν διεσώσαμεν ἀπὸ τὰ κύματα εἰμὴ τρία βιβλία ἀτελῆ, διότι ταῦτα δὲν εὕρισκοντο εἰς τὴν